

partii naleraq

UPA2016/33

"Naalakkersuisut sermimik imermillu avammut nioqquteqalernissamut pilersaarusiaat pillugu nassuiaat 2004-imersoq"-mut malinnaatitsissummik nassuiaammik kingusinnerpaamik UKA2017-imi saqqummiusseqqullugit Naalakkersuisut peqquneqarnissaannik Inatsisartut aaliangiiffigisassaattut siunnersuut.

(Nalunaarusiarineqartussap takussutississavai siunissami imermik sermimillu nunanut allanut nioqqutissiortalernissamut aporfiusinnaasut aammalu nunarsuarmioqatigiit niuerfissuini niuernerpalaartumik unamminarsinnaasut nalunaarsussallugit. Nalunaarusiap aamma ersersissavaa sermimik imermillu avammut niueruteqarnissamut avungangaaq pilersaarusiaq, imermik avammut niueruteqarnermi maannamut misilittagaalersimasut aallaavigalugit).

(Inatsisartunut ilaasortaq Jess Svane, Siumut)

Nunatta sermersuaa tassaavoq imeq mingoqannginnerpaat ilaat, nunarsuarmilu erngup imeriaannaap peqqumaasivianni (pisuussutaasut) nunarsuarmi annerpaat tullia, taamaallaat qalasersuup kujallerup sermersuaanit angissutsimigut kisimi qaangerneqartoq, taamaattumik Partii Naleqqamiit isumaqarluinnarpugut pisortatigoortumik nalunaarutigisariaqaripput inuiaat kalaallit pisuussutaata annerpaavattut naqissuseriarlugu iluaqutinngornissaanik suliaqarneq naalakkersuinikkut suliaralugu kinguarsaqqinnagu aallartittariaqaripput.

Naalagaaffiit Peqatigiit (United Nations) arlalinnik nalunaarusiaqarpoq nunarsuarmi inuit amerliartuinnarnerat ilutigalugu, aammalu mingutitsinerup kingunerisaanik, imermik pisariaqartitsilluinnartut. 2012-mi nalunaarusiaq malillugu imermik 2012-mi mingoqanngittumik/minguujakkamik pisariaqartitsisut 800 miliuuningajaasut, siornalu 2015-mi 600 miliuunit sinnersimassagaat, kisitsilli taanna angineruvoq. Nalunaarusiap allap siulittuutigaa ukioq 2025-mi, tassa ukiut 9-nginnaat massakkumiit qaangiuppata nunarsuarmi inuit 1.8 miliartit imissaaleqinermik eqqugaasimassasut. Ernumanaqaaq tamakku atuarlugit, taamaattumik nunatsinni iliuuseqarnissatsinnik pisussaaffimmik annertuupilussuarmik peqarpugut isiginngitsuusaarsinnaanngisatsinnik, pilersaaruseriorlutalu aallartittariaqarnitsinnik aamma tikkuussisunik.

Pisuussutigut assiginngitsut eqqartoqartaarpagut, ilai isumaqataaffigalugit ilaalli aamma isumaqatigiinnigiffigalugit, qularnanngilarli una pisuussuterput tamatta

isumaqatigiissutigisinnaassarput, iluaqutigisinnaagatsigu pinngortitatsinnut ajoqusiinertaqanngitsumik, aammalu nunarsuarmioqatitta pisariaqartilluinnagaanik. 2004-mi imeq sermerlu pillugit inatsisiliorpugut, taannalu uagut tungitsinniit kinguarsaqqinnagu naleqqussartariaqaleripput isumaqarpugut.

Makku qularnaapput:

- nunarsuarmioqatitsinnit pisariaqartinneqavippoq,
- pisuussutigaarput,
- mingunneqanngitsumik nunanut allanut tunisassiarisinnaavarput, nunarsuarmi ajornerulernermik isigineqaatigilernavianngilaput.
- Pisuussutit tassaasarput, inunnik pisariaqartinneqartut, naleqartut.

Ukiunilu pingasuni allortarlugu nunarsuarmi imeq pillugu isumasioqatigiinnersuarni aamma tamanna naqissuserneqartarluni.

Taamaattumik Partii Naleqqamiit isumaqarluinnarpugut avammut pisortatigoortumik nalunaarutigisariaqaripput pisuussutitta naassaangiusartumik annerpaartarigaat, tamannalu toqqammavigalugu inatsisip naleqqussarneqartariaqartoq, tassani qulakkiigassanngorlugu pingaarnerpaatut pisuussútitta taassumap iluanaarutigalugu nunarsuarmioqatitsinnut tunisassiarineqalernissaa, piginneqatigiiffinnut allanut tunniunnagu, inuiaqatigiilli pigalugu, iluaqutigalugu tunisassiarisassaatur.

Taamaattumik siunnersuuteqartoq siunnersuuteqarneranik qaqitsinera pisariaqartitsineralu isumaqatigingaluarlugu oqaatigisariaqarparput Naalagaaffiit Peqatigiit nalunaarusioreernikuupput, uagut Naalakkersuisutta akerlileruminaatsilluinnagassaanik, tamannalu toqqammavigalugu nalunaarusiornissaq qitiutinnagu inatsimmik sukaterinissaq kingusinaartingata aallartitsinissamik peqquneqarnissaat isumaqatigiissutiginiartigu, suliffeqarfissuit angisuut pissaaneqarluartut Nestlé-kutut ittut nunat assiginngitsut Naalakkersuisui uukapaasiaralugit angoreernikuusaattut, pisuussitta iluanaapilunniutitut tunniunneqannginnissaa qulakkeertariaqarparput, illuatungaatigulli qulakkeertillugu nammineq kalaallit imermik pisuussuteqarnertik iluaqutigisassanngorlugu inatsimmik sukaterisariaqartut. Tamanna pingaaruteqartorujussuuvoq allaat oqartariaqarpugut allanik sammisaarulluta tamanna qulakkeerniartigu.

Iluatsillugu naggasiinnginnitsinni oqaatigissuarput aamma imermut atatillug Partii Naleqqamiit siunnersuuteqaratta kingusinnerusukkut maani sammisassatsinnik, taanna immikkoortoq 67-itut ikkunneqarnikuuvoq, siunnersuuteqartuullunilu Anthon Frederiksen.

Ataatsimiititaliamilu suliaqarnissamat tamanna qitiutinnissaa sakkortuumik kaammattutigalugu. Ataani kakkiuppugut link-it Partii Naleqqami tunngavilersuinitinnut uppernarsaatit. Taama siunnersuut una pingaaruteqartoq oqaaseqarfigaarput.

Eqqaasitsissutigeqqillaput una: Ukiut qulingiluat qaangiuppata 2025-mi Naalagaaffiit Peqatigiit misissuisimanerat malillugu nunarsuarmi inuit 1,8 miliartit imermik amingaateqalertussatut inerniliimmata.

Qujanaq

Link-it:

<http://www.unwater.org/publications/publications-detail/en/c/204294>

<http://www.un.org/en/globalissues/water/>

http://inweh.unu.edu/wp-content/uploads/2013/05/WaterSecurity_The-Global-Water-Crisis.pdf